

Voordracht van Jim Cloos: de totstandkoming van een strategie in het kader van het GBVB (Luxemburg, 30 november 2006)

Copyright: (c) Translation Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE)

All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:

http://www.cvce.eu/obj/voordracht_van_jim_cloos_de_totstandkoming_van_een_strategie_in_het_kader_van_het_gbv_b_luxemburg_30_november_2006-nl-87574194-632a-4b62-85b2-0399dc5858c3.html

Last updated: 05/07/2016

Voordracht van Jim Cloos: de totstandkoming van een strategie in het kader van het GBVB (Luxemburg, 30 november 2006)

[Jim Cloos] Graag wil ik in het kort iets vertellen over de strategie. Zoals ik al zei is er een strategische basis nodig. Om een buitenlands beleid te kunnen voeren, moet je eerst rond de tafel gaan zitten en een aantal vragen beantwoorden, zoals „Wat willen we bereiken?” en „Hoe gaan we de middelen inzetten die beschikbaar zullen komen?” Er is nog een andere crisis die ons heeft geleerd hoe we beter te werk kunnen gaan. Ik bedoel hiermee uiteraard de Iraakse crisis. Of eigenlijk de crisis in de betrekkingen met de Verenigde Staten, want Irak zelf staat daar welbeschouwd buiten. U zult het zich in ieder geval allemaal nog wel herinneren. We hebben het immers over 2003.

Het opvallende is dat er in de Europese Unie geen strategische meningsverschillen over Irak bestonden tot de twee grootste lidstaten met sterk uiteenlopende standpunten naar buiten kwamen. Op zulke momenten bestaat er geen Europa meer. Dan kan Solana of wie dan ook geen Europees beleid meer uitvoeren. We zijn volledig afhankelijk van de lidstaten, zoals u weet. Het buitenlandse beleid komt niet zomaar uit de lucht vallen. Daar moeten afspraken over worden gemaakt.

De crisis met de Amerikanen werd in eerste instantie gekenmerkt door een totale afwezigheid van overleg. Dat had waarschijnlijk deels te maken met het onvermogen van de Europeanen om zulke gesprekken aan te gaan, maar deels ook met de houding van de Amerikaanse regering, die geen enkel protest dulde.

Ik herinner me nog levendig dat veel journalisten destijds schreven dat er twee conclusies aan de crisis konden worden verbonden. Ten eerste dat de transatlantische betrekkingen voorbij waren. Dat was natuurlijk je reinste onzin. Je zet geen punt achter een relatie waarmee alleen al economisch gesproken wederzijdse handelsstromen en investeringen gemoeid zijn van 2,5... „trillions” heet dat in het Engels – ik weet niet precies hoe dat in het Frans wordt vertaald. Dat zou absurd zijn. Waar het wel om gaat, is de vraag welke weg de betrekkingen zullen volgen. Maar dat ze blijven bestaan, staat als een paal boven water. Verder werd er destijds beweerd dat het GBVB gefaald had en ten dode was opgeschreven. Daar zijn we erg goed in, in Europa. Er hoeft maar iets mis te gaan en we lopen gelijk met z’n allen te roepen dat alles verloren is en het nooit meer zal lukken.

Toen ik nog onder Jacques Santer werkte, tot 1998, heb ik diverse uiterst pientere journalisten en waarnemers bij mij op kantoor ontvangen die me zeiden dat de euro er nooit zou komen. Dan antwoordde ik steevast dat ze de plank volledig missloegen en dat de euro er wel degelijk zou komen, en voorgoed ook. We hebben de vervelende neiging om onszelf steeds maar voor te houden dat het toch wel mis zal lopen en dat we nergens goed in zijn. De bewering dat het GBVB ten dode stond opgeschreven is daar een voorbeeld van.

Het interessante is dat de ministers onder impuls van Javier Solana op een bepaald moment zeiden: „Zo kunnen we ook niet verder. We beschikken nu over de structuren en we praten zelfs over operaties in het kader van het GBVB (dus inclusief veiligheid en defensie), maar over de strategie hebben we het nog nooit gehad.” En dus vroegen ze Javier Solana om een Europese veiligheidsstrategie uit te werken.

Ik raad u van harte aan om dit document eens in te kijken. Anders dan het meeste wat in Brussel wordt geschreven, is het namelijk goed leesbaar. Begrijpelijk zelfs. En kort bovendien: slechts elf pagina’s, in begrijpelijke en heldere taal, die we niet alleen voor onszelf hebben geschreven, maar eerlijk gezegd ook als boodschap aan de Amerikanen om hun te laten weten dat het ons menens is en dat we de dreigingen serieus nemen, maar we ook graag zouden willen dat de VS wat meer moeite zou doen om naar ons te luisteren.

U kunt deze Europese veiligheidsstrategie heel eenvoudig vinden. Kijk er maar eens naar, u bent er zo door. Het document zit goed in elkaar en is in drie stukken opgedeeld. Het eerste hoofdstuk behandelt de vraag met welke grote uitdagingen we in de huidige wereld te maken hebben. Het terrorisme, uiteraard, maar ook nog vele andere zaken. Aansluitend staat in het tweede hoofdstuk de vraag centraal welke hoofddoelstellingen we na willen streven. Hier komen drie kernpunten aan bod: ten eerste preventief beleid, ten tweede een volwaardig buurbeleid om te zorgen dat Europa omringd wordt door landen met een

„draaglijk” of althans zo stabiel en democratisch mogelijk regime, en ten derde een streven waarin we iets verschillen van de Amerikanen, namelijk een doeltreffend multilateraal beleid waarin het recht overheerst.

De discussies in de aanloop naar dit stuk waren bijzonder verhelderend. We begonnen namelijk een beetje anders tegen de zaken aan te kijken toen we echt voor onszelf duidelijk probeerden te maken wat ons precies voor ogen stond met deze veiligheidsstrategie. Kort gezegd kwamen hier niet alleen belangrijke acties tegen het terrorisme en de proliferatie van gevaarlijke wapens uit voort, maar ook de hiervoor benodigde structuren, waarvan ik u de namen echter zal besparen. Dat hele proces heeft zijn uitwerking niet gemist.

De discussie over de strategie mag hier natuurlijk niet ophouden. Laat ik het voorbeeld van Iran nemen, een land dat nu veel stof doet opwaaien. Met een vrij verfrissende houding hebben drie landen samen met Javier Solana over deze kwestie gesproken. We hebben hier veel uit geleerd. Zowel binnen de Europese Unie als met de Amerikanen zijn we er diep op ingegaan. Heel diep. En in sommige opzichten is het ons gelukt om de Amerikaanse positie te beïnvloeden.

Dit beleid heeft helaas nog geen bevredigende resultaten opgeleverd. Makkelijk verlopen de onderhandelingen met Iran allerminst. Het is een gesloten en behoorlijk complex land. Ik weet niet hoe het verder zal gaan, maar Europa heeft met een heel eigen insteek tot nu toe in ieder geval zijn beste beentje voorgezet.

Natuurlijk staan ons ook nog andere uitdagingen te wachten. Niet dat ik de uitdagingen voor het buitenlandse beleid hier allemaal ga opnoemen, anders sta ik hier morgen nog, maar Kosovo mag toch niet onvermeld blijven. Kosovo wordt de komende jaren... maanden een dossier dat onze volle aandacht verdient en al onze behendigheid zal vergen. Er moet grondig over gesproken worden, en dat doen we ook.

Dan de betrekkingen met Rusland, al even belangrijk. Ook daar wordt de laatste tijd veel over gesproken. Het ligt allemaal heel moeilijk. De standpunten lopen uiteen in de Europese Unie, zeker na de komst van de nieuwe lidstaten, die anders tegen Rusland aankijken dan wij. Een Balt denkt anders over Rusland dan een Luxemburger. Dat is ook niet erg, maar je moet er wel over praten. Dit is typisch zo'n geval waar we de afwezigheid van dialoog en strategisch overleg moeten doorbreken. Gelukkig geloof ik dat we daar nu vooruitgang in boeken.